

INFORMACIÓ PER A PACIENTS CÀNCER GINECOLÒGIC

Els tumors ginecològics inclouen els de la vulva, vagina, coll uterí (cèrvix), úter, ovaris i trompes. Els més freqüents són els de l'úter i del coll uterí. Els de cèrvix, vagina i vulva solen estar associats a la infecció permanent per virus del papil·loma humà (VPH), mentre que el d'endometri s'associa a trastorns hormonals i obesitat.

1. Què és la radioteràpia?

La radioteràpia és un tractament que utilitza radiacions ionitzants per destruir les cèl·lules malignes. Actua només sobre la zona tractada i pot administrar-se com a tractament únic o combinat amb cirurgia i/o quimioteràpia o altres tractaments sistèmics.

2. Per què es recomana aquest tractament?

La radioteràpia es recomana segons la localització, l'estadi i el tipus de tumor ginecològic. En alguns tipus de càncer ginecològic, especialment en el **càncer de coll uterí (cèrvix) y vagina** en estadis localitzats avançats, la radioteràpia combinada amb quimioteràpia és el tractament de primera línia. Les pacient poden ser tractades amb radioteràpia externa i/o amb braquiteràpia

3. Tipus de radioteràpia

*Radioteràpia externa: s'aplica des d'un accelerador lineal fora del cos. Similar a una radiografia però amb dosis altes. En alguns casos es combina amb quimioteràpia simultània.

- **3DCRT (tridimensional conformal radiotherapy)** :Radioteràpia externa conformada tridimensional.
- **IMRT (intensity modulated radiotherapy)**: Radioteràpia amb modulació de la intensitat del feix.
- **VMAT (volumetric modulated arch therapy)**: Radioteràpia volumètrica o arcteràpia
- **Radioteràpia adaptativa**: Adaptem/modifiquem els nostres volums i plans de tractament a mesura que avança el tractament radioteràpic si es detecten canvis en el volum tumoral o la anatomia del pacient, per exemple degut a una pèrdua de pes.
- **IGRT (imaged Guided Radiotherapy)**: verificació diària del posicionament del pacient i de la localització del tumor, mitjançant imatges de RX o de TC just abans de cada sessió de tractament.

*Braquiteràpia: consisteix en col·locar una font de radiació dins o molt a prop del tumor. S'utilitza habitualment una braquiteràpia intracavitària (amb dispositius dins de la vagina i/o coll uterí) i, en alguns casos, es col·loquen agulles dins del tumor (braquiteràpia intersticial). Habitualment s'aplica braquiteràpia d'alta taxa (HDR: high dose rate): Implant temporal amb fonts de Iridi-192.

La col·locació dels aplicadors es realitza sota raquianestèsia + sedació o anestèsia general, segon el cas.

4. Procediment del tractament

La radioteràpia es planifica mitjançant una tomografia per simular el tractament. Sovint es requereix l'administració de contrast endovenós +/- oral. També es podria necessitar posar una sonda a la vagina i/o al recte. El tractament pot implicar només un tipus de radioteràpia o bé una combinació de radioteràpia externa i braquiteràpia. El dispositiu amb o sense agulles es retiren un cop finalitzat el tractament. En funció del tipus de tumor i l'estat general de la pacient, es decideix la tècnica, la durada i la combinació amb altres teràpies com la quimioteràpia o agents biològics.

5. Efectes secundaris

- Cansament, molèsties gàstriques, flatulència, diarrea, nàusees i vòmits.
- Canvis cutanis (enrogiment, descamació).
- Cistitis per irradiació (molèsties en orinar, augment de la freqüència, sang).
- Dolor vaginal, alteracions menstruals, menopausa precoç, infertilitat.
- Estenosi vaginal, sequedat vaginal, infeccions vaginals repetides, disminució de la libido.
- Sagnat rectal, estenosi del recte, fístules rectovaginals.
- Problemes urinaris com incontinència o fístula vesico-vaginal.
- Debilitament ossi (fractures de maluc).
- Limfedema (inflor de cames si es tracten ganglis).

6. Recomanacions durant el tractament

Es recomana seguir una dieta equilibrada, hidratar-se adequadament, descansar i fer exercici segons tolerància. La pell s'ha de rentar amb aigua tèbia i sabó suau, i s'han d'aplicar cremes hidratants recomanades pels especialistes que la visiten durant el tractament. Eviteu l'exposició solar i informeu l'equip mèdic sobre qualsevol medicació, vitamina o suplement dietètic per controlar que siguin compatibles amb el tractament.

7. Seguiment i consultes

Durant el tractament es realitzen controls mèdics i d'infermeria regulars. És essencial comunicar qualsevol efecte advers i seguir les pautes indicades. Després de finalitzar la radioteràpia, s'estableix un calendari de visites de seguiment per controlar l'evolució.